

نظرات استدلالی شورای نگهبان

عنوان

طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی
در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۹

تاریخ: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

نظرات استدلالی شورای نگهبان

طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی
در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها

تدوین، تنقیح و استخراج:
محمد صالح عطار

بازبینی و نظارت علمی:
محمد هادی توکل‌پور

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۳۰۰۶۹

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳/۵/۱۲

پژوهشکده شورای نگهبان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها

فهرست مطالب

مقدمه	۲
طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها	۳
مرحله اول	۳
نظر (مرحله اول) شورای نگهبان	۱۵
مرحله دوم	۱۶
نظر (مرحله دوم) شورای نگهبان	۲۳
مرحله سوم	۲۴
سرانجام مصوبه	۲۴

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی به وسیله شورای نگهبان از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساننامه‌های دولتی را به دولت واگذار کند که در این صورت اساننامه‌های مصوب دولت می‌بایست به لحاظ انطباق با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساننامه‌های دولتی و استفساریه‌ها در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و نظر نهایی شورا ابلاغ می‌گردد. با عنایت به تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت اعلام مبانی و استدلالات شورای نگهبان، گروه تدوین پژوهشکده شورای نگهبان، با همکاری اداره تدوین دفتر امور حقوقی شورای نگهبان، اقدام به استخراج استدلالات و مبانی نظری آراء این شورا نموده است. کارشناسان این پژوهشکده، با مطالعه دقیق متن مذاکرات شورای نگهبان - که از سوی معاونت اجرایی ضبط و پیاده‌سازی می‌شود - استدلالات و ظرایف مورد نظر اعضاء را استخراج نموده، و با حفظ اصالت، آنها را در قالب یک متن علمی به جامعه حقوقی کشور ارائه می‌نمایند. یقیناً انتشار مبانی اظهارنظرهای شورای نگهبان، موجب آشنایی هرچه بیشتر جامعه علمی و نهادهای تقنینی و اجرایی کشور با فعالیت‌های این شورای حساس و تأثیرگذار شده و همچنین می‌تواند به عنوان متون درسی و پژوهشی در محافل دانشگاهی و حوزوی مورد استفاده قرار گیرد.

طرح عضویت و لغو عضویت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در برخی از شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت‌ها

مرحله اول

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۷/۱۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۰۸/۱

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون علاوه بر سایر شوراهای عالی، شوراها، مجامع و هیئت‌هایی که در برابر قانون مربوط نمایندگانی از مجلس شورای اسلامی در آن‌ها عضویت دارند، در هر یک از شوراهای زیر به تعداد تعیین شده نماینده مجلس با معرفی کمیسیون تخصصی ذی‌ربط و انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر عضویت می‌یابد:

الف - شوراهای دارای یک نماینده ناظر:

۱ - شورای عالی فناوری اطلاعات موضوع ماده (۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹

۲ - شورای عالی فضایی موضوع ماده (۸) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹

۳ - شورای عالی انرژی موضوع ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۲) و (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل شورای عالی انرژی کشور مصوب ۱۳۸۱/۴/۳۰

۴ - شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۳

۵ - شورای عالی حفاظت محیط‌زیست موضوع بند (۱) قانون اصلاح قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴

- ۶ - شورای عالی انفورماتیک کشور موضوع ماده (۲) لایحه قانونی تشکیل شورای عالی انفورماتیک کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۴ شورای انقلاب
- ۷ - شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور موضوع ماده (۱) قانون تأسیس شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۸
- ۸ - شورای عالی صنایع دریایی کشور موضوع ماده (۹) قانون توسعه و حمایت از صنایع دریایی مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵
- ۹ - ستاد حوادث و سوانح غیرمترقبه کشور موضوع تصویب‌نامه مورخ ۱۳۸۲/۱/۱۷ هیئت وزیران در مورد طرح جامع امداد و نجات کشور
ب - شوراهای دارای دو نماینده ناظر:
- ۱ - شورای عالی بیمه موضوع ماده (۱۰) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰
- ۲ - شورای عالی کار موضوع ماده (۱۶۷) قانون کار مصوب سال ۱۳۶۹ مجمع تشخیص مصلحت.
- ۳ - شورای اقتصاد موضوع ماده (۲) قانون برنامه بودجه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰.
- ۴ - شورای عالی بورس اوراق بهادار موضوع ماده (۳) قانون اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۹/۱
- ۵ - شورای عالی سلامت و امنیت غذایی موضوع ماده (۳۲) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵.
- ۶ - شورای عالی استاندارد موضوع ماده (۱۹) قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۵
- ۷ - شورای هماهنگی سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و صنعتی جمهوری اسلامی ایران موضوع بند (۱) تصویب‌نامه مورخ هیأت وزیران ۱۳۷۳/۲/۱۱

الف - دیدگاه مغایرت

- ستاد حوادث و سوانح غیر مترقبه مقرر در جزء (۹) بند (الف) ماده مزبور و همچنین شورای هماهنگی سازمان‌های مناطق آزاد تجاری و صنعتی جمهوری اسلامی ایران مقرر در جزء (۷) بند (ب) آن، توسط تصویب‌نامه هیئت وزیران ایجاد شده‌اند. با توجه به اینکه این نهادها توسط قانون ایجاد نشده‌اند، تغییر یا اصلاح آن توسط قانون، امکان‌پذیر نبوده و این امر به معنای دخالت در سایر قواست. بر این اساس بر خلاف سایر نهادهای مذکور در این ماده که طبق مصوبه قانونی تشکیل شده‌اند، تعیین ناظر برای ستاد و شورای مذکور در جزء (۹) بند (الف) و جزء (۷) بند (ب) ماده مزبور که بر اساس تصویب‌نامه دولت ایجاد شده‌اند، مغایر اصل (۱۳۸) قانون اساسی است که صلاحیت وضع تصویب‌نامه‌ها را برای دولت قائل شده است. همچنین جزء‌های مزبور، با توجه به اینکه بر خلاف استقلال قوا هستند، مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی در خصوص استقلال قوا و همچنین اصل (۶۰) قانون اساسی در خصوص صلاحیت اختصاصی اعمال قوه مجریه از طریق رئیس‌جمهور و وزراء نیز هستند.

- میان حق عام نظارت مجلس و عمومیت روش‌های اعمال این حق، تلازمی وجود ندارد. به عبارت دیگر هر چند حق نظارت مجلس عام است، لیکن روش‌های اعمال این نظارت عام نیست و به طرق مقرر در قانون اساسی محدود می‌شود که عبارتند از سؤال (اصل ۸۸)، استیضاح (اصل ۸۹)، تحقیق و تفحص (اصل ۷۶) و رسیدگی به شکایات واصله از قوا (اصل ۹۰). حق تحقیق و تفحص در امور کشور به نحو مقرر در اصل (۷۶) قانون اساسی امری پسینی است؛ یعنی ابتدا امری واقع می‌شود و سپس مجلس اقدام به تحقیق و تفحص در این خصوص می‌کند؛ این حق متفاوت از نظارت بر عملکرد این نهادها با حضور نماینده مجلس به عنوان ناظر پیش از تحقق واقعه یا در جریان آن است. به علاوه حق تحقیق و تفحص مقرر در اصل (۷۶)، حقی است که محل اجرای آن موردی و موقت است، در حالی که نظارت به نحو مقرر در این مصوبه، عام و دائمی است. به عنوان مثال مجلس نمی‌تواند قانونی تصویب کرده و برای نظارت بر رسیدگی‌های قضایی، ناظرانی پیش‌بینی کند که در محاکم، حضور دائمی داشته باشند. لذا هیچ‌یک از اصول قانون اساسی برای مجلس شورای اسلامی، این چنین حق نظارتی قائل نشده و در مورد جزء (۹) بند (الف) و جزء (۷) بند (ب)

ماده مزبور که مصوبه هیئت وزیران هستند و نه قانون مصوب مجلس، این جزءها، خلاف استقلال قوای مندرج در اصل ۵۷ قانون اساسی هستند.

- شورای عالی کار مقرر در جزء (۲) بند (ب) ماده مزبور، مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است؛ از این رو، مجلس شورای اسلامی بر اساس نظریه تفسیری شورا در خصوص اصل (۱۱۲) قانون اساسی^۱، حق رد، ابطال، نقض و فسخ این مصوبه را به صورت کلی یا جزئی ندارد، مگر اینکه زمان معتدبه که توجیه کننده تغییر مصلحت باشد، سپری شده باشد. با توجه به اینکه مصوبه مذکور مجمع، فاقد این شرط است، مجلس حق تغییر و اصلاح آن را دارا نیست. به علاوه، شورای نگهبان به اصل مصوبه مجمع از این حیث که خلاف شرع است، ایراد داشته و لذا مجلس نمی تواند مصوبه ای را که شورای نگهبان از اساس بر آن ایراد داشته است، اصلاح کند. بر این اساس، جزء مزبور، خلاف اصل (۱۱۲) قانون اساسی است. همچنین اگر پذیرفته شود که زمان معتدبه از تصویب این قانون سپری شده است، ایراد سابق شورا نسبت به تشکیل شورای عالی کار در خصوص این قانون تجدید خواهد شد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- عضویت نمایندگان در شوراهای عالی، شوراها، مجامع و سایر هیئت های موضوع این ماده، صرفاً به عنوان ناظر بوده و نمایندگان حاضر در آنان، فاقد حق رأی هستند؛ لذا امکان دخالت ایشان در جریان فعالیت های این نهادها وجود ندارد تا مستلزم نقض استقلال قوای مندرج در اصل (۵۷) قانون اساسی باشد.

- مجلس شورای اسلامی دارای حق نظارت است و بر اساس اصل (۷۶) قانون اساسی، حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد و مفاد این مصوبه نیز در راستای اعمال این حق مقرر شده است. هر چند برای اجرای این حق، شیوه هایی در قانون اساسی پیش بینی شده است، ولی این امر به منزله محدودیت مجلس در اعمال کارویژه نظارت خود در حدود مقرر این روش ها نمی باشد. مجلس شورای اسلامی می تواند حق نظارت خود را از طریق قانونگذاری اعمال کرده و با توجه به حق عام تقنین برای آن، در خصوص تصویب نامه های دولت نیز می تواند، اقدام به وضع

۱. نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ مورخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان.

مقررات کند. بر این اساس تعیین ناظر در جزء (۹) بند (الف) و جزء (۷) بند (ب) ماده مزبور، مغایر اصول (۵۷)، (۶۰) و (۱۳۸) قانون اساسی نیست.

- در خصوص جزء (۲) بند (ب) ماده مزبور که مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است، اضافه کردن ناظر به این مصوبه، اصلاح مصوبه مجمع نیست که طبق نظر تفسیری شورا از اصل (۱۱۲)، خلاف این اصل باشد. مجلس شورای اسلامی با توجه به حق نظارت خود، عضو ناظری به این شورا اضافه کرده است و تغییری در آن مصوبه ایجاد نکرده است. بر این اساس، جزء مزبور خلاف اصل (۱۱۲) قانون اساسی نیست.

- از آنجا که از تصویب قانون کار مذکور در جزء (۲) بند (ب) این ماده، مدت‌زمان معتدبه سپری شده است، طبق نظریه تفسیری شورا در خصوص اصل (۱۱۲)، شرایط لازم برای تغییر مصوبه مجمع وجود داشته و این جزء با ایرادی مواجه نیست.

- در خصوص جزء (۵) بند (ب) ماده مزبور، بررسی رعایت نصاب قانون آیین‌نامه داخلی مجلس در مصوبات مجلس در صلاحیت شورای نگهبان نبوده و از امور داخلی و مدیریتی مجلس می‌باشد. تنها نصابی را که شورا در این خصوص باید بررسی کند، نصاب مربوط به تصویب قانون آیین‌نامه داخلی مجلس است و نصاب‌هایی که در قانون آیین‌نامه برای اداره مجلس و تصویب طرح‌ها و لوایح مشخص شده است، مورد بررسی شورا نیست. بنابراین ابهام ایرادشده در خصوص این جزء، وارد نیست.

ج - دیدگاه ابهام

- جزء (۵) بند (ب) ماده مزبور، مربوط به برنامه توسعه است؛ بر اساس اصل (۶۵) قانون اساسی، تصویب قانون مربوط به آیین‌نامه داخلی مجلس با نصاب خاص دو سوم حاضران واقع می‌شود و نصاب تصویب قانون برنامه توسعه و اصلاح آن در ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیز، دو سوم نماینده‌های حاضر مقرر شده است. از آنجا که تصویب این مصوبه مستلزم اصلاح قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران است، هرچند مجلس، امکان اصلاح این قانون را دارد، لیکن این اصلاح، تابع نصاب مقرر ماده (۱۸۵) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس است؛ زیرا اگر

در تصویب قانونی، این نصاب رعایت نشود، به معنای تغییر آئین‌نامه داخلی مجلس است که طبق اصل (۶۵) قانون اساسی، این امر نیازمند دو سوم آراء حاضرین است. بنابراین در خصوص جزء (۵) بند (ب) این ماده، ابتدا باید نصاب آراء آن مشخص شده تا بتوان در خصوص مغایرت یا عدم مغایرت آن با اصل مزبور، اظهار نظر کرد.

د - تصمیم شورا

- ۱ - جزء (۹) بند (الف) و جزء (۷) بند (ب) ماده مزبور، مغایر اصول (۵۷)، (۶۰) و (۱۳۸) قانون اساسی شناخته شد.
- ۲ - جزء (۲) بند (ب) ماده مزبور، با توجه به تفسیر شورای نگهبان از اصل (۱۱۲)، مغایر این اصل قانون اساسی تشخیص داده شد.

- ماده ۲ - از تاریخ تصویب این قانون، عضویت نمایندگان مجلس در شوراها، مجامع و هیأت‌های زیر به عنوان ناظر لغو می‌شود:
- ۱ - شورای عالی انطباق اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس موضوع بندهای (۷) و (۸) ماده (۳) قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام مصوب ۱۳۷۷/۸/۱۰
 - ۲ - شورای عالی آموزش مداوم جامعه پزشکی موضوع بند (۷) ماده (۳) قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲
 - ۳ - هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات پرستاری موضوع بند (۲) ماده (۱۸) قانون ایجاد سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۹/۱۱
 - کمیسیون تعیین سهمیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از مشمولان وظیفه موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون نحوه تشکیل پیام‌آوران بهداشت مصوب ۱۳۷۵/۸/۶
 - ۵ - کمیسیون نظارت بر حسن اجرای احداث نود و شش بیمارستان موضوع تبصره (۵) قانون نحوه ایجاد تسهیلات لازم برای

تسریع در احداث و تکمیل بیمارستان‌های نود و شش شهر کشور
مصوب ۱۳۶۹/۶/۲۵

۶ - کمیته مد و لباس موضوع ماده (۱) قانون ساماندهی مد و
لباس مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۲

۷ - شورای آموزش و پرورش استثنایی موضوع بند (۱۱) ماده
(۵) قانون اساسی نامه سازمان آموزش و پرورش استثنائی مصوب
۱۳۷۰/۵/۲۹.

۸ - هیأت مرکزی گزینش آموزش و پرورش موضوع تبصره
(۱) بند (الف) ماده (۷) قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و
پرورش مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴

۹ - ستاد چگونگی هزینه‌کرد اعتبار تخصیصی به منظور
مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی کشور افغانستان
موضوع ماده واحده قانون مشارکت جمهوری اسلامی ایران در
بازسازی کشور افغانستان مصوب ۱۳۸۱/۵/۱۳

۱۰ - هیأت نظارت بر حسن اجرای قانون تعیین تکلیف معلمان
حق‌التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش
و پرورش مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ موضوع ماده (۱۳) قانون مذکور
۱۱ - مجمع عمومی صندوق ضمانت صادرات ایران موضوع
جزء (۸) بند (الف) ماده (۴) قانون چگونگی اداره صندوق ضمانت
صادرات ایران مصوب ۱۳۷۵/۷/۱۵

۱۲ - هیأت نظارت بر اجرای قانون تأمین اعتبار کنترل و انسداد
مرزهای شرقی کشور مصوب ۱۳۷۹/۲/۲۸ موضوع تبصره (۳) ماده
واحد قانون مذکور

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ج - دیدگاه ابهام

- در صدر این ماده به لغو عضویت نمایندگان به عنوان ناظر اشاره شده است؛ این در حالی است که در برخی بندها، نمایندگان یا عضو نبوده یا به عنوان ناظر عضو نیستند. به عنوان مثال در بند (۲) این ماده که به شورای عالی آموزش مداوم جامعه پزشکی اشاره شده است، نمایندگان مجلس به عنوان ناظر در این شورا عضو نیستند. طبق بند (۷) ماده (۳) قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور، در این شورا، دو نفر از کادر پزشکی با معرفی کمیسیون بهداری و بهزیستی و انتخاب مجلس شورای اسلامی حضور می‌یابند که لزوماً نماینده مجلس نیستند. در خصوص بند (۷) این ماده نیز که به شورای آموزش و پرورش استثنایی اشاره کرده است، نماینده مجلس نه به عنوان عضو ناظر بلکه به عنوان عضو با حق رأی در این شورا حضور دارد. بر این اساس اگر منظور این ماده، حذف عضویت نمایندگان مجلس یا نماینده منتخب آنان در این شوراهاست، عبارت «به عنوان ناظر» در صدر ماده باید تصحیح شود تا این افراد را نیز شامل شود.

د - تصمیم شورا

- تذکر: صدر ماده (به عنوان ناظر)، نیازمند اصلاح عبارتی شناخته شد.

ماده ۳ - رؤسای کمیسیون‌ها و نیز نمایندگان مجلس شورای اسلامی که در مجامع، شوراها و هیئت‌ها به عنوان عضو حضور دارند، وظایف ناظر مجلس شورای اسلامی را نیز بر عهده داشته و موظف به انجام آن وظایف طبق آیین‌نامه داخلی مجلس می‌باشند.

الف - دیدگاه مغایرت

- مجامع، شوراها و هیئت‌های مورد اشاره این ماده اطلاق دارد؛ بدین ترتیب که علاوه بر مواردی که بر اساس قانون تشکیل شده‌اند، مواردی را که توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام یا بر اساس تصویب‌نامه هیئت وزیران تشکیل شده است را نیز شامل می‌شود. بر این اساس اطلاق این ماده همان ایرادات ماده (۱) این مصوبه مبنی بر مغایر بودن با استقلال قوا و نیز مغایر بودن با اصل (۱۱۲) را داراست.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- در خصوص مواردی که طبق مصوبه مجمع یا تصویب‌نامه هیئت وزیران ایجاد شده باشند، از آنجا که عضویت نماینده در این شوراهای و هیئت‌ها بر اساس مصوبات مزبور بوده است، ناظر بودن آنان نیز که صرفاً به معنای گزارش‌دهی به مجلس است، دخالت در سایر قوا و همچنین تغییر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام نبوده و بنابراین این ماده با ایرادی مواجه نیست.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴ - در صورتی که هر یک از شوراهای، مجامع و هیئت‌هایی که طبق قانون دارای نماینده ناظر می‌باشند، اقدام به تشکیل کمیته یا شورای فرعی نمایند، موظفند مراتب را به نماینده ناظر و معاون نظارت مجلس شورای اسلامی اطلاع دهند. نماینده مذکور، عضو ناظر کمیته یا شورای فرعی است و عنداللزوم در جلسات آن شرکت می‌نماید.

الف - دیدگاه مغایرت

- حضور نماینده ناظر در کمیته یا شورای فرعی، حتی اگر قانون تشکیل آن شورا یا کمیته توسط مجلس مقرر شده باشد، مغایر اصل تفکیک قوای مقرر در اصل (۵۷) قانون اساسی است؛ زیرا هر چند بتوان در سطوح عالی، حضور نماینده را به عنوان ناظر پذیرفت، آن هم بر اساس قانون، ولی در سطوح پایین اجرایی، به معنای دخالت در قوه مجریه است. به هر حال قانون اساسی طرق نظارت مجلس از جمله سؤال، استیضاح و تحقیق و تفحص را مشخص کرده است و نظارت مجلس باید در این چارچوب و با حفظ استقلال سایر قوا صورت پذیرد. به علاوه، بسیاری از شوراهای کمیته‌های فرعی، بر اساس مصوبات دولت تشکیل شده‌اند که پذیرش این ماده به

معنای اصلاح مصوبه دولت است که ایراد ماده (۱) این مصوبه در خصوص عدم اصلاح مصوبات دولت توسط مجلس نیز در اینجا وجود دارد. بر این اساس حضور نماینده مجلس به عنوان عضو ناظر در کمیته یا شوراهای فرعی مغایر اصول (۵۷)، (۶۰) و (۱۳۸) قانون اساسی است.

- لزوم مطلع کردن معاونت نظارت مجلس، خلاف قانون اساسی است؛ زیرا معاونت نظارت در قانون اساسی جایگاهی نداشته و مجلس نمی‌تواند حق نظارت خود را به نهادی دیگر تفویض کند. بر این اساس هرگونه تکلیف به تمکین به نظارت ارکانی غیر از خود مجلس، مغایر اصول مربوط به نظارت مجلس است که این حق را برای مجلس به رسمیت شناخته است. همچنین با توجه به دخالت این معاونت در امور سایر قوا، این ماده مغایر استقلال قوای مندرج در اصل (۵۷) قانون اساسی نیز می‌باشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- طبق قانون اساسی، مجلس دارای حق نظارت است و بر اساس آن می‌تواند از هر شیوه‌ای که در این خصوص راهگشا باشد، استفاده کند. یکی از این شیوه‌ها نیز حضور ناظر در کمیته‌ها و شوراهای فرعی است و بنابراین این ماده دارای اشکال نمی‌باشد.

- در صورتی که اصل نظارت مجلس با حضور نماینده در شوراهای اصلی پذیرفته شود، منطق نظارت مؤثر ایجاب می‌کند که این نظارت در کمیته یا شوراهای فرعی نیز پذیرفته شود. بنابراین این ماده از لحاظ عضویت نمایندگان مجلس در کمیته یا شوراهای فرعی با ایرادی مواجه نیست.

- الزام به حضور نماینده ناظر در کمیته یا شورای فرعی در صورتی که قانون، تشکیل کمیته یا شورای اصلی را مقرر کرده باشد مانعی ندارد و این ماده در واقع نوعی اصلاح قوانین مجلس در این خصوص است. بر این اساس این ماده دارای ایراد نمی‌باشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- الزام دستگاه‌ها به اطلاع رسانی به معاون نظارت مجلس مغایر اصل (۵۷) قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۵ - کلیه نمایندگان ناظر طبق آیین نامه داخلی مجلس از ابتدای هر دوره برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و روش‌های تعیین شده برای نمایندگان ناظر در سایر قوانین و مقررات به روش پیش بینی شده در آیین نامه مذکور اصلاح می‌شود.

الف - دیدگاه مغایرت

- اعمال آیین نامه داخلی مجلس نسبت به «مقررات»، صحیح نمی باشد، زیرا همان مقرراتی که حضور نماینده را مقرر کرده است، نحوه و شیوه حضور او را نیز تعیین کرده است. بر این اساس تعیین اعمال آیین نامه داخلی مجلس در خصوص مقررات مصوب دولت یا مجمع تشخیص مصلحت نظام، همان ایرادات ماده (۱) این مصوبه، مبنی بر مغایرت با استقلال قوا مندرج در اصل (۵۷) و مغایرت با اصل (۱۱۲) طبق نظر تفسیری شورا را داراست.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- محل اعمال آیین نامه داخلی مجلس نسبت به «مقررات» تنها در رابطه با نمایندگان مجلس است و مراد آن است که مجلس نحوه تعیین نمایندگان خود در سایر نهادها را، خود بر اساس آیین نامه داخلی خود تعیین می‌کند و این مسئله مغایرتی با قانون اساسی ندارد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۷ - به منظور ایجاد هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت، ارتقای بهره‌وری و تقویت کشور، شورای دستگاه‌های نظارتی مشکل از دو نفر از مسئولین نظارتی هر قوه با انتخاب

رئیس قوه با حفظ استقلال هر یک از قوا در حدود مقرر در قانون اساسی تشکیل می‌شود.
شورای مذکور وظیفه نظارت بر فرآیند تولید آمارهای پایه و شاخص‌های کلان کشور که توسط مرکز آمار ایران تهیه می‌شود را نیز عهده‌دار است.

الف - دیدگاه مغایرت

- قانون اساسی تمامی فرآیندهای نظارتی اعم از نظارت دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور، کمیسیون اصل (۹۰) مجلس، دیوان عدالت اداری، دیوان عالی کشور، حق سؤال، استیضاح و تحقیق و تفحص مجلس و نظارت قوه قضائیه بر حسن اجرای قوانین را احصا کرده است؛ در حالی که شورای مذکور در این ماده، سابقه‌ای در قانون اساسی ندارد و بر این اساس تشکیل این شورا و الزام قوا به مشارکت در آن، مغایر اصول مربوط به حوزه‌های نظارتی مزبور است. به علاوه تشکیل این نهاد، ناقض اصل تفکیک قوا به نحو مقرر در اصل (۵۷) قانون اساسی نیز می‌باشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- از آنجا که اعضای شورای دستگاه‌های نظارتی توسط رئیس هر قوه انتخاب شده و فعالیت آن بر اساس استقلال قوا و صرفاً برای هماهنگی و تبادل اطلاعات میان قواست، تشکیل آن مغایرتی با اصول نظارتی قانون اساسی و همچنین استقلال قوا نداشته و بنابراین این ماده با ایرادی مواجه نیست.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با اصول مختلف قانون اساسی از جمله اصول (۵۴)، (۵۵)، (۵۷)، (۶۰)، (۷۶)، (۸۷)، (۹۰)، بند (۳) اصل (۱۵۶)، (۱۶۱)، (۱۷۳) و (۱۷۴) قانون اساسی شناخته شد.

نظر (مرحله اول) شورای نگهبان^۱

۱ - تعیین عضو ناظر در ستاد و شورای مذکور در جزء ۹ بند (الف) و جزء ۷ بند (ب) ماده یک، به منزله اصلاح تصویب نامه هیات وزیران و مغایر اصول ۵۷، ۶۰ و ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.

۲ - جزء ۲ بند (ب) ماده یک در مقام اصلاح مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و با توجه به نظر تفسیری این شورا، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شده است.

۳ - از آنجا که در قانون اساسی جایگاهی به عنوان «معاونت نظارت مجلس شورای اسلامی» بر دستگاه‌های اجرای پیش‌بینی نشده است، الزام دستگاه‌ها به اطلاع رسانی به معاون نظارت مجلس با این عموم مواجه با ایراد بوده و مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی شناخته شده است.

۴ - در ماده ۷ تشکیل شورای دستگاه‌های نظارتی، همانطور که قبلاً از جمله در خصوص ماده ۱۹۶ قانون برنامه پنج‌ساله توسعه اعلام گردید، مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۹۰ و بند ۳ اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.

- تذکر: با توجه به تعیین تکلیف نسبت به مواردی نظیر بندهای ۱، ۷ و ۱۲ ماده ۲، عبارت «عنوان» صدر این ماده نیازمند اصلاح عبارتی است.

۱. مندرج در نامه شماره ۹۲/۳۰/۵۲۰۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۰۵ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله دوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۲/۹/۰۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۲/۰۹/۱۳

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون علاوه بر سایر شوراهای عالی، شوراها، مجامع و هیئت‌هایی که در برابر قانون مربوط نمایندگانی از مجلس شورای اسلامی در آنها عضویت دارند، در هر یک از شوراهای زیر به تعداد تعیین شده، نماینده مجلس با معرفی کمیسیون تخصصی ذی‌ربط و انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر عضویت می‌یابد:

الف - شوراهای دارای یک نماینده ناظر:

۱ - شورای عالی فناوری اطلاعات موضوع ماده (۴) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹

۲ - شورای عالی فضایی موضوع ماده (۸) قانون وظایف و اختیارات وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مصوب ۱۳۸۲/۹/۱۹
 ۳ - شورای عالی انرژی موضوع ماده (۳) قانون اصلاح مواد (۲) و (۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تشکیل شورای عالی انرژی کشور مصوب ۱۳۸۱/۴/۳۰

۴ - شورای عالی میراث فرهنگی و گردشگری موضوع ماده (۳) قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی و گردشگری مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۲۳

۵ - شورای عالی حفاظت محیط‌زیست موضوع بند (۱) قانون اصلاح قانون حفاظت و بهسازی محیط‌زیست مصوب ۱۳۷۱/۸/۲۴

۶ - شورای عالی انفورماتیک کشور موضوع ماده (۲) لایحه قانونی تشکیل شورای عالی انفورماتیک کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۴ شورای انقلاب

۷ - شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور موضوع ماده

(۱) قانون تأسیس شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور
مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۸

۸ - شورای عالی صنایع دریایی کشور موضوع ماده (۹) قانون
توسعه و حمایت از صنایع دریایی مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵
ب - شوراهاى داراى دو نماينده ناظر:

۱ - شورای عالی بیمه موضوع ماده (۱۰) قانون تأسیس بیمه
مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰
۲ - شورای اقتصاد موضوع ماده (۲) قانون برنامه بودجه
مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰.

۳ - شورای عالی بورس اوراق بهادار موضوع ماده (۳) قانون
اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۹/۱

۴ - شورای عالی سلامت و امنیت غذایی موضوع ماده (۳۲)
قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب
۱۳۸۹/۱۰/۱۵.

۵ - شورای عالی استاندارد موضوع ماده (۱۹) قانون اصلاح
قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۵

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- با توجه به حذف جزء (۹) بند (الف) و جزء (۷) بند (ب) ماده مزبور، ایراد
شورا در خصوص مغایرت این جزءها با استقلال قوای مندرج در اصل (۵۷) قانون
اساسی، اعمال قوه مجریه توسط رئیس‌جمهور و وزرای مندرج در اصل (۶۱) و
صلاحیت دولت در وضع تصویب‌نامه مندرج در اصل (۱۳۸) برطرف شده و این ماده
با ایرادی مواجه نیست.

- با توجه به حذف جزء (۲) بند (ب) ماده مزبور، ایراد شورا در خصوص
مغایرت آن با اصل (۱۱۲)، بر اساس نظر تفسیری شورا در خصوص این اصل،

برطرف شده و این ماده با ایرادی مواجه نیست.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۲ - از تاریخ تصویب این قانون، عضویت نمایندگان

مجلس در شوراها، مجامع و هیأت‌های زیر لغو می‌شود:

۱ - شورای عالی انطباق اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس موضوع بندهای (۷) و (۸) ماده (۳) قانون انطباق امور اداری و فنی مؤسسات پزشکی با موازین شرع مقدس اسلام مصوب ۱۳۷۷/۸/۱۰.

۲ - شورای عالی آموزش مداوم جامعه پزشکی موضوع بند (۷) ماده (۳) قانون آموزش مداوم جامعه پزشکی کشور مصوب ۱۳۷۵/۲/۱۲

۳ - هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات پرستاری موضوع بند (۲) ماده (۱۸) قانون ایجاد سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۹/۱۱

۴ - کمیسیون تعیین سهمیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از مشمولان وظیفه موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون نحوه تشکیل پیام‌آوران بهداشت مصوب ۱۳۷۵/۸/۶.

۵ - کمیسیون نظارت بر حسن اجرای احداث نود و شش بیمارستان موضوع تبصره (۵) قانون نحوه ایجاد تسهیلات لازم برای تسریع در احداث و تکمیل بیمارستان‌های نود و شش شهر کشور مصوب ۱۳۶۹/۶/۲۵

۶ - کمیته مد و لباس موضوع ماده (۱) قانون ساماندهی مد و لباس مصوب ۱۳۸۵/۱۰/۱۲.

- ۷ - شورای آموزش و پرورش استثنایی موضوع بند (۱۱) ماده (۵) قانون اساسی نامه سازمان آموزش و پرورش استثنایی مصوب ۱۳۷۰/۵/۲۹.
- ۸ - هیأت مرکزی گزینش آموزش و پرورش موضوع تبصره (۱) بند (الف) ماده (۷) قانون گزینش معلمان و کارکنان آموزش و پرورش مصوب ۱۳۷۴/۶/۱۴.
- ۹ - ستاد چگونگی هزینه کرد اعتبار تخصیصی به منظور مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی کشور افغانستان موضوع ماده واحده قانون مشارکت جمهوری اسلامی ایران در بازسازی کشور افغانستان مصوب ۱۳۸۱/۵/۱۳
- ۱۰ - هیأت نظارت بر حسن اجرای قانون تعیین تکلیف معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در وزارت آموزش و پرورش مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵ موضوع ماده (۱۳) قانون مذکور.
- ۱۱ - مجمع عمومی صندوق ضمانت صادرات ایران موضوع جزء (۸) بند (الف) ماده (۴) قانون چگونگی اداره صندوق ضمانت صادرات ایران مصوب ۱۳۷۵/۷/۱۵
- ۱۲ - هیأت نظارت بر اجرای قانون تأمین اعتبار کنترل و انسداد مرزهای شرقی کشور مصوب ۱۳۷۹/۲/۲۸ موضوع تبصره (۳) ماده واحده قانون مذکور

الف - دیدگاه مغایرت

- نظری ابراز نشد.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- نظر به حذف عبارت «به عنوان عضو ناظر» از صدر ماده، تذکر شورا در خصوص ناظر نبودن نمایندگان در بندهای (۱)، (۷) و (۱۲) این ماده، مورد اصلاح قرار گرفته و این ماده با ایرادی مواجه نمی‌باشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

ماده ۴ - در صورتی که هر یک از شوراهای، مجامع و هیئت‌هایی که طبق قانون دارای نماینده ناظر می‌باشند، اقدام به تشکیل کمیته یا شورای فرعی نمایند، موظفند مراتب را به نماینده ناظر و مجلس شورای اسلامی اطلاع دهند. نماینده مذکور، عضو ناظر کمیته یا شورای فرعی است و عنداللزوم در جلسات آن شرکت می‌نماید.

الف - دیدگاه مغایرت

- هرچند ناظر بودن نمایندگان در برخی شوراهای و هیئت‌ها و همچنین گزارش‌دهی به نماینده ناظر در هر یک از این شوراهای و هیئت‌ها با ایرادی مواجه نیست، ولی الزام دستگاه‌ها به گزارش‌دهی به مجلس شورای اسلامی مغایر اصول نظارتی مجلس است که شیوه نظارت مجلس را مشخص کرده است. مثلاً مجلس می‌تواند اقدام به تحقیق و تفحص کند ولی نمی‌تواند دستگاه‌ها را الزام به اطلاع‌رسانی در خصوص هر اقدامی کند. بنابراین این ماده در مقام دخالت و ایجاد محدودیت مجلس در امور سایر قواست و بر این اساس مغایر استقلال قوای مندرج در اصل (۵۷) قانون اساسی است.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- با توجه به حذف عبارت «معاونت نظارت» از این ماده، ایراد شورا در خصوص جایگاه نداشتن معاونت نظارت مجلس در قانون اساسی و مغایرت الزام دستگاه‌ها به اطلاع‌رسانی به این معاونت با استقلال قوای مندرج در اصل (۵۷) قانون اساسی بر طرف شده و این ماده با ایرادی مواجه نیست.

- مجلس برای اعمال نظارت خود ناچار به کسب اطلاع از امور دستگاه‌هاست؛ کسب اطلاع نیز مستلزم دخالت مجلس در قوه‌ای دیگر و محدود کردن آن نیست. در واقع در این ماده، مجلس از صلاحیت قانونگذاری خود استفاده کرده و شوراهای، مجامع و هیئت‌ها را در صورت تشکیل کمیته‌های فرعی، ملزم به صرف اطلاع‌رسانی

به خود کرده است. بنابراین این ماده با ایرادی مواجه نیست.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

[در ماده (۷) به جای متن قبلی، ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه به شرح زیر جایگزین گردید:]
 ماده ۷ - به منظور ایجاد هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت و ارتقای بهره‌وری و تقویت مدیریت کشور، شورای دستگاه‌های نظارتی متشکل از دو نفر از مسئولان نظارتی هر قوه با انتخاب رئیس قوه، با حفظ استقلال هر یک از قوا در حدود مقرر در قانون اساسی تشکیل می‌شود.
 دستورالعمل اجرایی این ماده و نحوه تشکیل جلسات شورا، نحوه تصمیم‌گیری و نحوه پیگیری تصمیمات، ظرف شش ماه به پیشنهاد اعضای شورا و با توافق سران قوا تعیین می‌گردد.

الف - دیدگاه مغایرت

- مجلس شورای اسلامی ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه را در مقام اصلاح این ماده، جایگزین آن کرده است. با توجه به اینکه این قانون مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام است، جایگزین کردن آن در این ماده به منزله دائمی کردن مصوبه مجمع است که ماهیتی موقت دارد. از آنجا که مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام بر اساس مصالح روز جامعه تصویب می‌شوند، ماهیتی موقتی داشته که موقتی بودن آن از نظریه تفسیری شورا از اصل (۱۱۲)^۱ نیز مستفاد است. بر این اساس

۱. نظریه تفسیری شماره ۵۳۱۸ تاریخ ۱۳۷۲/۷/۲۴ شورای نگهبان: «هیچ یک از مراجع قانونگذاری حق رد و ابطال و نقض و فسخ مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام را ندارد اما در صورتی که مصوبه مجمع مصلحت مربوط به اختلاف نظر شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی بود مجلس پس از

اصلاح این ماده که در مقام دائمی کردن مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است، خلاف اصل مزبور است.

- ایجاد نهاد نظارتی بین قوه‌ای در قانون اساسی پیش بینی نشده است و هر چند رؤسای قوا می‌توانند در این خصوص توافق نمایند، لیکن مجلس نمی‌تواند در این خصوص به وضع مقرر و ایجاد الزام مبادرت نماید؛ زیرا چنانکه در مرحله پیش نیز در این خصوص اشاره شد، نهادسازی به منظور نظارت بین قوه‌ای حتی با توافق سران سه قوه، خلاف اصول مختلف قانون اساسی از جمله اصول (۵۴)، (۵۵)، (۵۷)، (۶۰)، (۷۶)، (۸۷)، (۹۰)، بند (۳) اصل (۱۵۶)، (۱۶۱)، (۱۷۳) و (۱۷۴) قانون اساسی است. همچنین منظور این ماده صرف هماهنگی میان قوا با توافق آنها نیست، بلکه آنها را الزام به حضور در این شورا می‌کند.

ب - دیدگاه عدم مغایرت

- مفروض این ماده آن است که هر قوه، مسئول نظارت خاص و ویژه‌ای است؛ بر این اساس و به منظور برقراری هماهنگی بین کارکردهای نظارتی هر قوه، افرادی توسط رؤسای قوا انتخاب شده که با حفظ استقلال قوا، در حدود مقرر قانون اساسی، این نهاد نظارتی را تشکیل داده و سپس به هماهنگی میان خود مبادرت می‌کنند. بر این اساس، با قیود مقرر در این ماده یعنی انتخاب رؤسای قوا، حفظ استقلال قوا و توافق سران قوا، مفاد آن خلاف قانون اساسی نمی‌باشد.

ج - دیدگاه ابهام

- نظری ابراز نشد.

د - تصمیم شورا

- ماده مزبور، علاوه بر وجود اشکال سابق شورا در آن (مغایرت با اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۹۰، بند ۳ اصل ۱۵۶، ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی)، مغایر اصل (۱۱۲) نیز شناخته شد.

گذشت زمان معتاداً به تغییر مصلحت موجه باشد حق طرح و تصویب قانون مغایر را دارد. و در مواردی که موضوع به عنوان معضل از طرف مقام معظم رهبری به مجمع ارسال شده باشد در صورت استعلام از مقام رهبری و عدم مخالفت معظم له موضوع قابل طرح در مجلس شورای اسلامی می‌باشد.»

نظر (مرحله دوم) شورای نگهبان^۱

در ماده ۷، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده اشکال سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است؛ به علاوه با توجه به اینکه این ماده به معنای دائمی نمودن ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران است که توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده است، این ماده از این حیث، خلاف مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام بوده و با عنایت به نظریه تفسیری شورای نگهبان، مغایر اصل ۱۱۲ قانون اساسی شناخته شد.

۱. مندرج در نامه شماره ۵۲۴۶۷/۹۲/۳۰ مورخ ۱۳/۰۹/۱۳۹۲ شورای نگهبان، خطاب به رئیس مجلس شورای اسلامی.

مرحله سوم

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۳/۱/۲۴ (مصوبه اصراری)^۱

ماده ۱ - از تاریخ تصویب این قانون علاوه بر سایر شوراها، شوراهای عالی، شوراهای مجامع و هیئت‌هایی که در برابر قانون مربوط نمایندگانی از مجلس شورای اسلامی در آنها عضویت دارند، در هر یک از شوراهای زیر به تعداد تعیین شده، نماینده مجلس با معرفی کمیسیون تخصصی ذی‌ربط و انتخاب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر عضویت می‌یابد:

...

ماده ۷ - به منظور ایجاد هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت و ارتقای بهره‌وری و تقویت مدیریت کشور، شورای دستگاه‌های نظارتی متشکل از دو نفر از مسئولان نظارتی هر قوه با انتخاب رئیس قوه، با حفظ استقلال هر یک از قوا در حدود مقرر در قانون اساسی تشکیل می‌شود.

دستورالعمل اجرایی این ماده و نحوه تشکیل جلسات شورا، نحوه تصمیم‌گیری و نحوه پیگیری تصمیمات، ظرف شش ماه به پیشنهاد اعضای شورا و با توافق سران قوا تعیین می‌گردد.
[مجلس بر نظر خود در خصوص ماده (۷) اصرار ورزید.]

سرانجام مصوبه

* این مصوبه در حال حاضر، در مجمع تشخیص مصلحت نظام در حال

بررسی است.

۱. این مصوبه طی نامه شماره ۱۲۵/۳۱۶۴ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۶ از سوی مجلس شورای اسلامی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شده است.

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و چه در نسل های آینده که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود را ايفا و تحت تاثیر بیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و قانون اساسی بدون بیچ ملاحظه ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگساده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد
قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲
صندوق پستی: ۱۴۶۳ - ۱۳۱۴۵
تلفکس: ۰۴۵ - ۸۸۳۲۵ - ۲۱
info@shora-rc.ir
www.shora-rc.ir